

Co se týká charakteru hmoty, převažuje v souboru jemnozrná keramika (89,6 %) vypálená v oxidační atmosféře. Celkem osm fragmentů tenkostěnných pohárů zastupuje oxidačně vypálenou keramiku zhotovenou z jemně plavené hmoty. Mimo keramickou složku byl ve výplni exploatační jámy objeven i fragmentarizovaný archeozoologický materiál. Za starší intruzi pak můžeme považovat nález drobné čepelky s otupeným bokem z patinovaného eratického silicitu, která na lokalitě indikuje také možné stopy aktivit z období mladého paleolitu (viz oddíl Paleolit).

Na základě výše popsaných znaků může být analyzovaný soubor z objektu 54 datován pravděpodobně do mladšího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou. Nicméně tento předpoklad by bylo dobré konfrontovat také se současnou koncepcí chronologie neolitu založenou na radiokarbonovém datování (nejnověji pro Moravu Kuča et al. 2012; Květina, Trampota 2020).

Nejbližší lokalitou II. stupně kultury s moravskou malovanou keramikou v okolí Bořetic je Kobylí na Moravě, poloha „Lumperky“ (cca 5 km; viz přehledová mapa Trampota 2015). V blízkém okolí (do 20 km) se nachází již více známých lokalit, které se koncentrují převážně směrem na sever až severozápad od Bořetic. Patří mezi ně např. Klobouky u Brna „Novosady“ a „Hradisko“, dále několik osídlených poloh na katastru obce Diváky, a to v poloze „Burberk“, „Polejtné“, „Porgartně“, „Stará hora“, „Díly v zelách“, „Nedánov“, „Nivy pod Svárovem“ a „U Kravína“, dále Křepice u Hustopečí – intravilán a „Záhumnice“ a Šitbořice „Pod Líchama“. Směrem na východ jsou nejbližší lokalitou Šlapanice u Brna „Díčky“ (Trampota 2015).

Literatura

- Čižmář, Z., Pavúk, J., Procházková, P., Šmíd, M. 2004: K problému definování finálního stádia lengyelské kultury. In: Z. Čižmář (ed.): *Zwischen Karpaten und Ägäis: Neolithikum und ältere Bronzezeit, Gedenkschrift für Viera Němejcová-Pavúková*. Internationale Archäologie, Studia honoraria, Bd. 21. Rahden/Westf.: Leidorf, 207–232.
- Kazdová, E. 1984: *Těšetice-Kyjovice. I. Starší stupeň kultury s moravskou malovanou keramikou*. Brno: Universita J. E. Purkyně v Brně.
- Kuča, M., Kovář, J., Nývltová Fišáková, M., Škrdla, P., Prokeš, L., Vaškových, M., Schenk, Z. 2012: Chronologie neolitu na Moravě: předběžné výsledky. *Přehled výzkumů* 53(1), 51–64.
- Květina, P., Trampota, F. 2020: How do they fit together? A case study of Neolithic pottery typology and radiocarbon chronology. *Archeologické rozhledy* LXXII(2), 163–193.
- Podborský, V., Kazdová, E., Koštuřík, P., Weber, Z. 1977: *Numerický kód moravské malované keramiky*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně.
- Trampota, F. 2015: *Sídelní a distribuční struktury v neolitu v regionu povodí Dyje*. Rkp. disertační práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Ústav archeologie a muzeologie. Uloženo: Ústřední knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Dostupné také z: <https://is.muni.cz/th/emcwq/>.

Summary

Two Neolithic features were discovered in 2017 during a rescue excavation brought about by a family house construction in Bořetice – “Panské” field (Břeclav District). While the Neolithic dating of Feature 53 is disputable, Feature 54 can probably be dated to the later phase of the Moravian Painted Ware culture based on pottery finds (Fig. 1).

David Cibulka, Johana Malíšková, Balázs Komoróczy, Peter Apiar

Bořitov (okr. Blansko)

„U Dálnice“, parc. č. 2259.

Neolit. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
Uložení nálezu: Muzeum Blanenska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.4270775N, 16.5805850E

V rámci rekonstrukce plynovodní sítě mezi obcemi Bořitov a Lysice s odbočkou na Býkovice (akce: PROP MS Bořitov – Lysice – Býkovice), jejímž investorem byla firma GasNet, s.r.o., byly na všech katastrech zjištěny pozitivní archeologické situace (viz příslušné oddíly). Jelikož trasa plynovodu vedla přes známé archeologické lokality (Bořitov – „Krchůvky“, Bořitov – „U Lysické silnice“ a Býkovice – „Příčnický“) byl v celém prostoru budoucí skrývky o šířce 3 m a délce 4 527 m proveden předstihový detektorový průzkum, z něhož se však nepodařilo získat žádný nález dokládající pravěké či raně středověké aktivity. Archeologický dohled a výzkum při skrývce 3 m širokého pásu ornice, v jehož středu vedl původní plynovod, probíhal od začátku března do konce července roku 2021 a podíleli se na něm společně pracovníci Muzea Blanenska a Muzea regionu Boskovicka. Kromě Býkovic – „Příčnicků“ nebyly výše zmíněné archeologické lokality potvrzeny, ale byly zjištěny dvě nové polohy na katastru Bořitova a Lysic.

Na katastru Bořitova byl 4. května 2021 prozkoumán archeologický objekt (obj. 514) situovaný ve východním rohu parcely č. 2259 nacházející se v blízkosti silnice č. 43 (obr. 2). Jednalo se o mělce zahloubený objekt kruhového tvaru o průměru 0,7 m s podhloubenými stěnami o průměru 0,9 m. Dochovaná hloubka objektu činila 0,3 m. Tmavá výplň objektu se vyrýsovala v hloubce 0,45 m pod ornici a obsahovala ojediněle drobné úlomky pravěké keramiky (snad neolitické), dále malé uhlíky a rozpadající se mazanici. Objekt ležící v nadmořské výšce 326 m

Obr. 2. Bořitov. Pohled na začištěný objekt 514, v pozadí obec Bořitov. Foto M. Novák.
Fig. 2. Bořitov. View of the cleaned Feature 514 with Bořitov in the background. Photo by M. Novák.

je situován již mimo známé a blízké lokality Bořitov – „U Dálnice“, „Býkovky“, „Hodoňovec“ a Bořitov – „Hliník“ s doklady osídlení v neolitu (Štrof, Geisler 1984, 80; Štrof 1985, 91). V jeho okolí nebyly zjištěny při plošné skrývce žádné další zahloubené objekty či kulturní vrstva. Buďto se jednalo o osamocený, patrně zásobní objekt, nebo se dosud neznámá sídlištní poloha nachází dále jižním či východním směrem mimo plochu skrývky.

Literatura

- Štrof, A. 1985: Übersicht neuer Lokalitäten und Funde in der Boskovicer Furche (Bez. Blansko). *Přehled výzkumů* 1983, 91–98.
- Štrof, A., Geisler, M. 1984: Záchraný výzkum na trase plynovodu Brno-Maloměřice-Boskovice v roce 1982 (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 1982, 79–82, obr. 29–33.

Summary

An isolated feature indicating a previously unknown settlement, probably from the Neolithic period, was detected in 2021 in Bořitov – “U Dálnice” field (Blansko District) on plot No. 2259 during a gas pipeline reconstruction (Fig. 2).

Marek Novák, Taťána Bártová Pavelková, Antonín Štrof

Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město)
Ul. Netroufalky, parc. č. 1681/3, 1681/6, 1681/12, 1681/119.
 Kultura lineární keramiky. Sídlíšťe. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -601342.16, -1162499.79; -601360.20, -1162633.26; -601319.94, -1162514.35; -601345.21, -1162646.09

V průběhu roku 2021 pokračovali pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., v záchraném archeologickém výzkumu, který byl vyvolán výstavbou tramvajové tratě do Univerzitního kampusu Bohunice (cf. Přichystal 2021; Zubalík 2021). V prostoru mezi vyústěním tunelu na ulici Netroufalky a budoucí konečnou před Fakultní nemocnicí Brno bylo ve výkopech pro základy kolejí, zastřešení nové zastávky a v rýze pro přeložku vodovodního řádu zachyceno dalších 20 zahloubených sídlištních objektů. Podle získaného materiálu, především zlomků keramických nádob, představují tyto objekty pokračování známé osady kultury s lineární keramikou (naposledy Vostrovská et al. 2021, 1108–1116). Kromě běžných sídlištních jam bez možnosti bližší funkční interpretace se vyskytly také dvě kúlové jámy a dva rozsáhlejší exploatační objekty. Odkryty byly i dvě charakteristické pece se zbytky nízké klenby a dny vyloženými neopracovanými kameny či kamennými podložkami (obr. 3).

Literatura

- Přichystal, M. 2021: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 62(1), 187.
- Vostrovská, I., Tichý, R., Přichystal, M., Muigg, B., Urbanová, K., Procházková, P. 2021: Domesticated Water: Four Early Neolithic Wells in Moravia (CZ) [online]. *Open Archaeology* 7(1), 1105–1137. DOI: 10.1515/opar-2020-0189. [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/opar-2020-0189/html>.
- Zubalík, J. 2021: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 62(1), 186.

Obr. 3. Brno – Starý Lískovec. Neolitická pec. Foto J. Zubalík.
 Fig. 3. Brno – Starý Lískovec. Neolithic kiln. Photo by J. Zubalík.

Summary

A rescue excavation in Brno-Starý Lískovec (Brno-City District) brought about by the construction of a tramway to the Bohunice University Campus continued in 2021. A further 20 features, representing a continuation of a known Linear Pottery culture settlement, were detected in the area between the tunnel entrance in Netroufalky Street and the planned terminal in front of the University Hospital Brno (Fig. 3).

Michal Přichystal, Jiří Zubalík

Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)
Ul. Vídeňská č. p. 11, parc. č. 434.

Kultura lineární keramiky, moravská malovaná keramiky (neolit). Sídlíšťe. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: dočasně Archaia Brno, z. ú.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1843436N, 16.5955736E

Záchraný archeologický výzkum v Brně-Štýřicích byl vyvolán rekonstrukcí domu na ulici Vídeňská 11. Kromě suterénních prostor domu byla zasažena především jeho dvorní část, a to výkopem pro teplovodní přípojku (sonda S1, rozměry: 16 × 1,1 m s odbočkou v délce 3 m), výkopem pro výtahovou šachtu (sonda S2, rozměry: 4,4 × 3,3 × 3,5 × 3,4 m) a výkopem pro retenční nádrž (sonda S3, rozměry: 4 × 3,2 m; obr. 4). Dále byly sledovány výkopy pro odvlhčení zdí domu. Výzkum probíhal s přestávkami v období od února do května 2021 (Sedláčková 2021a; 2021b).

Po geomorfologické stránce je lokalita situována na úpatí východního svahu Červeného kopce klesajícího k Vídeňské ulici, v nadmořské výšce cca 206–207 m. Asi 230 m severně se nachází mírně regulovaný tok řeky Svatky. Kvartérní pokryv je tvořen akumulací spraší a sprašových sedimentů uložených na terase řeky Svatky tvořené zahliněnými fluvialními štěrky a štěrko-písků kvartérního stáří, které se nacházejí v nadmořské výšce 202–204 m. Tento sled vrstev je ukončen oranžovým prachovým sedimentem C (slabě vyvinutá půda), na který dosedá holocenní půda typu hnědozemě, jejíž svrchní část lze považovat za zahradní horizont (horizont A–B).

Archeologický výzkum probíhal v součinnosti se stavebními pracemi. Vyklízecí a výkopové práce ve sklepních prostorech, stejně jako výkopy pro odvlhčení a nové inženýrské sítě podél objektu domu Vídeňská 11 byly realizovány formou dohledu při